

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 17 maj 2024
(OR. en)

9774/24

LIMITE

ENER 221
ENV 503
CLIMA 197

NOT

från:	Ordförandeskapet
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Ärende:	Meddelandet REPowerEU: quo vadis? = Diskussion

Inför mötet i rådet (transport, telekommunikation och energi) den 30 maj 2024 bifogas för delegationerna ordförandeskapets diskussionsunderlag i ovannämnda ärende.

Efter Rysslands provocerade och oerättigade militära angrepp mot Ukraina antog EU-ländernas stats- och regeringschefer den 10–11 mars 2022 en förklaring i Versailles¹ där följande mål fastställdes: ”att så snart som möjligt att gradvis minska sitt beroende av import av gas, olja och kol från Ryssland”. Mot bakgrund av en energikris utan motstycke i EU som under de följande månaderna skulle inverka dramatiskt på EU:s energitrygghet och leda till kraftiga ökningar av energipriserna i hela Europa uppmanade EU:s ledare kommissionen att föreslå en REPowerEU-plan för att i synnerhet a) snabba på minskningen av EU:s samlade beroende av fossila bränslen, med beaktande av nationella omständigheter och medlemsstaternas val av energimix, b) diversifiera tillförseln och tillförselvägarna, c) fortsätta att utveckla en vätgasmarknad för Europa, d) påskynda utvecklingen av förnybar energi och snabba på tillståndsförfarandena för att öka takten vad gäller energiprojekten, e) fullborda och förbättra de europeiska gas- och elsammanlänkningarna, f) stärka EU:s beredskapsplanering för försörjningstrygghet samt g) förbättra energieffektiviteten. EU-ländernas ledare framhöll också behovet av att intensifiera arbetet för att a) säkerställa tillräckliga nivåer av gaslagring, b) övervaka och optimera elmarknadens funktion, c) kanalisera samordnade investeringar i energisystem och d) förbättra konnektiviteten med EU:s omedelbara grannskap.

I maj 2022 antog kommissionen REPowerEU-planen² med tre överordnade mål: i) spara energi, ii) producera förnybar energi och iii) diversifiera EU:s energiförsörjning. Det slutliga målet med kommissionens plan är att fasa ut beroendet av import av ryska fossila bränslen senast 2027³. REPowerEU-planen, som byggde på den europeiska gröna given, var tillsammans med rådets nödförordningar Europas viktigaste verktyg för att diversifiera sig bort från import av rysk energi och utgjorde därför en väg ut ur krisen. REPowerEU-planen utvecklade kortsiktiga åtgärder för att minska energiförbrukningen, fastställde ett starkt långsiktigt ramverk för att öka energieffektiviteten fram till 2030 och påskyndade produktionen av förnybar energi i syfte att öka EU:s energitrygghet och minska koldioxidutsläppen i EU:s ekonomi. Utöver de strukturåtgärder som lades fram inom ramen för REPowerEU antogs även ett antal tillfälliga och exceptionella nödbestämmelser.

¹ 20220311-versailles-declaration-en.pdf (europa.eu)

² COM(2022) 230 final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN>

³ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b27b8b93-725d-11ee-9220-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF

I enlighet med REPowerEU-planen har de flesta medlemsstater kraftigt minskat eller fasat ut importen av rysk gas, olja och kol, medan vissa också har fasat ut beroendet av kärnbränsle eller el från Ryssland. Totalt har de europeiska konsumenterna lyckats spara 125,2 miljarder kubikmeter gas, och efterfrågan på naturgas har minskat med mer än 18 procent under perioden augusti 2022–mars 2024. Under de senaste två åren har EU också lyckats se till att gaslagren fyllts på i tillräcklig omfattning för att försörja medborgare och industri och för att undvika strömbrott och elbrist. För att kompensera för den kraftiga minskningen av den ryska gasimporten (som minskade från 45 procent av EU:s totala gasimport 2021 till 24 procent 2022 och till 15 procent 2023) utökade EU sin gasförsörjning från andra internationella leverantörer, främst Norge och USA. EU:s energiplattform, som lanserades av Europeiska kommissionen i december 2022, spelade en roll i EU:s gemensamma diversifieringsåtgärder. Den mekanism för efterfrågeaggregering som inrättades inom ramen för EU:s energiplattform i april 2023 bidrog till att fylla gaslagren inför vintersäsongen 2023–2024. REPowerEU ledde också till att utbyggnaden av projekt för förnybar energi och insatser för energieffektivitet påskyndades. Enligt industrins uppskattningar⁴ ökade den installerade vind- och solenergikapaciteten med sammanlagt 36 procent mellan 2021 och 2023, vilket innebär besparingar av omkring 24 miljarder kubikmeter gas under två år. När det gäller energieffektivitet minskade den slutliga energiförbrukningen till 940 Mtoe 2022, vilket motsvarar en minskning med 2,8 procent jämfört med 2021. Ytterligare initiativ såsom EU:s handlingsplan för elnät⁵, EU:s handlingsplan för vindkraft⁶, EU-strategin för solenergi⁷, nya åtgärder för tillståndsgivning, vind- och solenergistadgan och inrättandet av den europeiska koalitionen för finansiering av energieffektivitet stöder ett snabbt genomförande av målen i den europeiska gröna given och fungerar som avgörande faktorer för omställningen till ren energi. För att finansiera de nödvändiga investeringarna har nästan 300 miljarder euro mobiliserats för genomförandet av REPowerEU-planen, främst genom förordningen om faciliteten för återhämtning och resiliens⁸.

⁴ Källor: Eurostat, WindEurope, och Solar Power Europe.

⁵ COM (2023) 757.

⁶ COM (2023) 669.

⁷ COM (2022) 221.

⁸ Förordning (EU) 2021/241.

Eftersom **REPowerEU** fyller två år har kommissionen nyligen offentliggjort en webbaserad rapport med en utvärdering av genomförandet av REPowerEU, inklusive landsspecifika faktablad, och har utfärdat ytterligare konkreta riktlinjer, särskilt i syfte att ytterligare påskynda utbyggnaden av förnybar energi i hela Europa och minska importen av fossila bränslen från Ryssland. Kommissionen har särskilt antagit en rad nya och uppdaterade rekommendationer och vägledningsdokument för att förbättra och effektivisera tillståndsförfarandena och auktionerna för förnybar energi.

Två år efter det att REPowerEU-planen antogs står det klart att EU har lyckats bevara sin energitrygghet, trots att EU:s import av ryska bränslen har minskat drastiskt. Med utgångspunkt i lärdomarna från energikrisen, och med beaktande av de negativa och ibland störande effekter som energikrisen har haft på EU-medborgarna och näringslivet, kommer ytterligare insatser att behövas under de kommande åren för att öka EU:s och medlemsstaternas motståndskraft mot utländska regimers användning av energi som vapen, bevara och stärka energitryggheten samt stabilisera priserna. Att minska Europas strukturella beroende av import av rysk energi kommer dessutom att drabba Rysslands krigsekonomi i betydande grad och ligger i linje med EU:s orubbliga stöd till Ukraina och dess medborgare.

Mot denna bakgrund ber belgiska ordförandeskapet delegationerna om synpunkter på följande två delar:

- 1. Vilka hinder möter ni när det gäller utfasningen av importen av rysk energi, i linje med andan i Versaillesförklaringen och den efterföljande REPowerEU-planen?**
- 2. Vilka ytterligare initiativ bör tas för att stödja EU och dess medlemsstater i ansträngningarna med att fasa ut beroendet av ryska fossila bränslen så snart som möjligt?**